

Voorstelling “Polle de orgeljongen”

Twee zussen, Alma en Mora. De één vrolijk en vriendelijk, levend voor haar orgeltje, de ander hebbertig en jaloers. Samen wonen ze in een paleis met een geel pannendak. Als Alma's zoon Polle geboren wordt, wordt Mora zo jaloers dat Polle in veiligheid gebracht wordt bij twee reuzen.

Zestien jaar later gaat Polle op zoek naar zijn moeder en dat prachtige paleis. Wanneer alles tegen lijkt te zitten brengt muziek de uitkomst.

Hoe? Dat laten verteller Frank Belt en organist Eeuwe Zijlstra horen.

De woorden en het orgel vertellen samen het verhaal. Zo beleven de kinderen niet alleen een geweldig avontuur, maar maken ze ook kennis met het orgel en ervaren wat muziek met je kan doen.

Bij de voorstelling horen deze lesbrieven, presenterpresentatie en geluidsfragmenten, samengesteld door Trudy Baard-van 't Zand.

Hierin maken de kinderen kennis met het orgel, de werking ervan en de vele klanken die het kan voortbrengen. Door de voorstelling leren ze het orgel als erfgoed kennen. Naar aanleiding van het verhaal kunnen ze verwoorden wat muziek kan doen met je gevoelens.

De lessen kunnen uitgebreid worden met de komst van een echt orgel op school.

Als u interesse hebt, neem dan contact op met Frank Belt. Hij kan u meer vertellen over inhoud van deze les en de kosten ervan. (Mail aan info@opverhaal.nl of bel naar 06-18750985.)

Voorstelling en lesbrieven zijn gericht op de groepen 3 tot en met 6.

Eeuwe Zijlstra <http://www.eeuwezijlstra.nl/>

Frank Belt <http://www.opverhaal.nl>

Trudy Baard-van 't Zand <mailto:trudybaard@home.nl>

Lesbrief

Beste docent,

Binnenkort gaat u met uw leerlingen naar de voorstelling “Polle de orgeljongen”. Een voorstelling voor kinderen van groep 3 t/m 6. Bijgaand treft u het educatiemateriaal aan dat aansluit bij de voorstelling,

Deze lessen zijn gemaakt om de leerlingen voor te bereiden op de voorstelling en na afloop van de voorstelling nog eens met de kinderen na te praten over wat zij gehoord en gezien hebben.

U kan natuurlijk naar eigen inzicht het materiaal uit de lesbrieven gebruiken en aanpassen of uitbreiden zodat het voor uw doelgroep geschikt is.

De lesbrieven bevat 4 onderdelen:

1. Instrumenten, indeling in verschillende ‘families’, grootste instrument het orgel.
2. Spel met boomwhackers (of klankstaven)
3. Lied: Speciaal voor de voorstelling is een liedje geschreven. Het is belangrijk dit van te voren al met de kinderen in te studeren, zodat zij dit mee kunnen zingen tijdens de voorstelling. In de bijlage vindt U het lied op notenschrift en met tekst. Ook is een geluidsfragment met opname toegevoegd om te helpen bij het instuderen.
4. Les na het bezoeken van de voorstelling

De nummers (..) in de tekst verwijzen naar de blz van presenter, waarin de bijbehorende afbeeldingen, filmpjes en geluidsfragmenten staan.

Wij wensen u en de kinderen veel plezier met de voorbereiding en de voorstelling!

Lessen voorafgaand aan de voorstelling. (1)

Doelen:

Activeren van voorkennis over muziekinstrumenten.

Uitleg over verschillende families instrumenten, met name richting blaasinstrumenten, omdat hiertoe het orgel behoort.

Introductie van het grootste instrument (orgel)

Nodig voor de les:

Indien aanwezig op school: Boomwhackers. Zijn deze niet op school, dan eventueel klankstaven of een xylofoon. Eventueel blokfluit, trommel, cimbaal/gitaar etc.

Digibord met internetverbinding

Er wordt in de lesbrief verwezen naar enkele lessen uit de digibord methode 123Zing, het materiaal kan als aanvulling gebruikt worden indien de school een licentie heeft.

Wanneer U dit extra materiaal gebruikt, kan de voorbereiding meer dan 1 les vormen.

1.Inleiding:

Vraag de kinderen welke muziekinstrumenten zij kennen.

Zijn er kinderen die zelf een instrument bespelen en daar iets over willen vertellen?

Uitwerking:

Welke instrumenten kennen we nog meer? Noteer deze instrumenten op het bord: bv. Gitaar, keyboard, dwarsfluit, trompet, drums, etc. (2)

Laat de kinderen een indeling van de instrumenten die genoemd zijn maken. (3)

Besprek hierna met de kinderen welke verschillende families instrumenten er zijn:

Indien er wat instrumentarium op school beschikbaar is, laat hierbij wat instrumenten zien.

De genoemde indeling wordt gemaakt op basis van hoe de instrumenten bespeeld worden.

Blaasinstrumenten (dwarsfluit, trompet), strijkinstrumenten (Viool), slaginstrumenten (Drums) , snaarinstrumenten (Gitaar), toetsinstrumenten (keyboard). (4)

Sommige instrumenten lijken bij 2 groepen te horen, bv. Een viool heeft ook snaren, maar een piano ook. Het is leuk als de leerlingen dit ontdekken. ('Goed' en 'fout' is hierin niet zo belangrijk)

Extra materiaal uit 123Zing: Videoles Klassieke Muziek | Leerlijn 5-6: bord 4A (12 min.)

In deze les zijn we te gast bij het Gelders Orkest in Arnhem. De klas wordt meegenomen in de wereld van klassieke muziek en leert over de instrumenten en hun eigenschappen.

Het kerkorgel:

Vraag de kinderen of ze weten wat het grootste instrument van allemaal is. Help de kinderen zo nodig om op het idee van het kerkorgel te komen.

Vraag wie er wel eens groot orgel in de kerk van dichtbij heeft gezien. Laat de kinderen dit beschrijven of, als niemand een orgel kent, bekijk samen de afbeeldingen en laat de kinderen vertellen wat ze allemaal aan het orgel zien. (5)

Besprek waar het orgel bij hoort: is het een toetsinstrument of een blaasinstrument?

Hoe zou je dat kunnen herkennen?

Daag de kinderen uit om te bedenken wat ze over zo'n instrument zouden willen weten.

Het programma 'Klokhuis' heeft een heel duidelijk filmpje over het orgel en de werking ervan gemaakt. Bekijk dat in ieder geval met de kinderen:

link naar klokhuis; hoe werkt een orgel: <https://youtu.be/XChZZgidHAM> (8.39 min.)(6)

Na het bekijken van het filmpje kunt U hier nog even over napraten, wat was er te zien: Een heel groot instrument, waar je eigenlijk maar een deel van kan zien aan de voorkant, wat zit er nog allemaal achter verstopt, hoeveel pijpen heeft een orgel wel niet? Hoe werkt het orgel, hoe ontstaat het geluid? Wat gebeurt er allemaal als je een toets indrukt...

De 'organist' is degene die het orgel bespeelt, gebruikt handen én voeten, daarbij kan de organist ook nog kiezen uit heel verschillende geluiden (instrumenten) die registers genoemd worden.

Hoe diep U hier op in gaat met de kinderen hangt van uw groep en van de leeftijd van de leerlingen af. Maak er niet een te lang en technisch verhaal van.

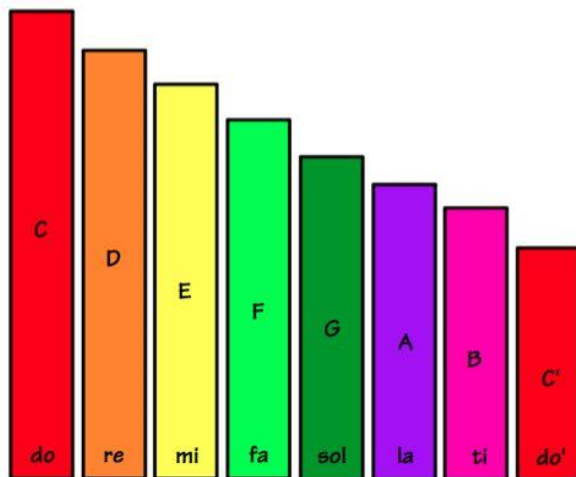
Vertel dat de kinderen binnenkort echt gaan kennismaken met het grote kerkorgel.

2.Boomwhackers. (7)

Naar aanleiding van de orgelpijpen kunt u de Boomwhackers introduceren.

Verschillende lengtes zijn verschillende toonhoogtes.

In de voorstelling worden de personages uitgebeeld door verschillende boomwhackers. Ze hebben ook ieder een eigen kleur en karakter, net als de orgelpijpen.

Spel met de Boomwhackers: (zijn er geen boomwhackers, gebruik dan klankstaven)
Laat 8 kinderen voor de klas staan, met het gezicht naar de rest en deel de boomwhackers willekeurig uit..

Laat de leerlingen van links naar rechts allemaal na elkaar precies 1 keer spelen.

Wat hoor je dan? Klopt de volgorde? Hoe maken we de toonladder kloppend? Laat de kinderen zelf in de goede volgorde gaan staan, van groot (links) naar klein (rechts).

Speel nu opnieuw om de beurt 1 keer. Wat hoor je nu?

Wie kan een liedje maken door een speler aan te wijzen?

Als je aangewezen wordt, speel je precies 1 keer, als je 2 keer aangewezen wordt, speel je 2 keer.

Bekijk het filmpje van kinderen die Vader Jacob spelen, probeer het daarna met de groep zelf te spelen m.b.v. het filmpje 'music in school' (8)

Extra materiaal uit 123Zing:

Videoles Kleurnotatie maken, lezen en uitvoeren/ leerlijn 3-4: bord 4A (10 min)

In dezelfde serie staan ook liedjes met de boomwhackers.

3. Lied 'Polle de orgeljongen' instuderen m.b.v. geluidsopnamen. (9)

(als deze niet werken in de presenter presentatie zijn deze zijn ook in een apart bestand meegestuurd)

Polle, Polle, doe, doe, doe, ga maar slapen, ben je moe?
Drijf op de klanken die je hoort, dan kan je slapen ongestoord.
Polle, Polle, doe, doe, doe, ga maar slapen, ben je moe?
En als je strakjes weer ontwaakt, klinkt nog muziek die het orgel maakt.

Geluidsopname Polle:

Fragment 1: zang met begeleiding couplet 1 en 2, met kort intro

Fragment 2: melodie piano, met kort intro

Fragment 3: melodie met zang couplet 1 en 2, met kort intro

Fragment 4: karaoke, met kort intro

4. Les na het bezoeken van de voorstelling (10)

Na het zien van de voorstelling is het belangrijk om met de kinderen over de voorstelling te praten. Op deze wijze leren de kinderen hun ervaringen, ideeën en emoties te verwoorden en te delen met elkaar. Ieder kind ervaart de voorstelling op een andere manier. Die eigenheid mag er zijn!

Als de kinderen na afloop hun ervaringen niet kunnen verwoorden, betekent dit niet dat de voorstelling ze niet geraakt heeft. Een voorstelling communiceert vaak op een ander niveau met kinderen dan hoe in het dagelijkse leven gebeurt.

Begin met de kinderen te laten tekenen over iets uit de voorstelling dat ze heel leuk, verdrietig of spannend vonden. Vanuit de tekeningen kan dan het gesprek gevoerd worden.

Probeer in het kort het verhaal uit de voorstelling terug te halen:

Hierbij een aantal vragen die u de kinderen kunt stellen:

- Over wie ging het verhaal, welke personen weet je je nog te herinneren?
- Wat vond je grappig? Als je terugdenkt aan de voorstelling, welk moment zie je dan voor je?
- Hoe begon de voorstelling? Hoe eindigde de voorstelling? Liep het goed af?
- Waren er ook spannende momenten?
- Etc.

Ga ook in op de rol die het orgel speelde:

- Wat voor geluiden/muziek hoorde je in de voorstelling? Het orgel zorgde specifiek voor ondersteuning van de personages, met een eigen 'muziekje' en hiermee een bepaalde emotie.
- Kon je de personen herkennen aan hun 'muziekje'?
- Hoe belangrijk vond je de muziek in de voorstelling? De verschillende sferen werden door de orgelmuziek neergezet, hierdoor klinkt het soms blij, soms spannend etc.

Kinderen kennen allemaal wel de emojis en smiley's die tegenwoordig veel gebruikt worden. Gebruik onderstaande 3: boos, blij en verdrietig. (11)

Kies zelf een werkvorm; zet de emoties op het bord, of laat de kinderen de emojis zelf tekenen., of print de emojis uit op A4 en hang ze op verschillende plaatsen in het lokaal.

Laat van de volgende 3 youtube-filmpjes een stukje horen en zien. (12, 13, 14) (De filmpjes mogen eerder weggedraaid worden, om het niet te lang te laten duren, afhankelijk van uw groep.) en vraag de leerlingen een emoji bij het fragment te kiezen. Ze vullen het in op een blaadje, of lopen naar het betreffende emoji ergens in het lokaal. In principe is elk antwoord goed, omdat het gaat over wat een ieder zelf voelt bij de muziek, maar de groep zal ervaren dat in het algemeen veel kinderen hetzelfde zullen kiezen.

Het gaat niet om het antwoord, maar waarom je kiest.

1. Pharrell Williams: <https://youtu.be/y6Sxv-sUYtM> (antwoord = blij)
2. Shindlers' list: <https://youtu.be/CCCEh-agQGg> (antwoord = verdrietig)
3. Organ Revolutionary: <https://youtu.be/jo4Y-W1ur1c> (antwoord = boos)

*Extra materiaal uit 123Zing: Videoles Emoties in Muziek | Leerlijn 3-4 : bord 2A (12 min.)
En de hierop volgende 3 lessen.*

Tot slot kan er afgesloten worden met het spelen van een eigengemaakt bang, boos of blij muziekje op de Boomwhackers.

Doe dit met de hele groep of verdeel de klas in kleine groepjes Gebruik hierbij ook weer de afbeeldingen. (15)